Progressive Education Society's

Modern College of Arts, Science and Commerce

(Autonomous), Shivajinagar, Pune 5

(An Autonomous College Affiliated to Savitribai Phule Pune University)

Framework of Syllabus

For

B.A. (Marathi)

(Based on NEP 2020 framework)

(To be implemented from the Academic Year 2023-24

B.A. (Marathi) 1 Year

Sem. 1

प्रथम सत्र

Progressive Education Society's
Modern College of Arts, Science and Commerce,
Shivajinagar, Pune - 5
First Year of B.A.

(2023 Course under NEP 2020)

Major Mandatory (Paper 1)

Course Code : 23ArMarU1101

Course Name : आधुनिक मराठी कथा

Teaching Scheme: TH: 2 Hours/Week **Credit 02**

Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Prerequisite Courses:
कोणत्याही शाखेतून बारावी उत्तीर्ण विद्यार्थी

Course Objectives:
To Study
१. *कथा* या साहित्यप्रकाराचा अभ्यास करणे.
२. मराठी कथालेखन परंपरेचा अभ्यास करणे.
३. मराठीतील निवडक समकालीन काथाकारांच्या प्रातिनिधिक कथांचा अभ्यास करणे.
४.अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या वैविध्यपूर्ण कथांच्या सहाय्याने कथा या साहित्यप्रकार आणि कथालेखनाचे महत्त्व ध्यानात घेणे.

To learn
१.*कथा* या साहित्यप्रकाराधारे साहित्यप्रकार ही संकल्पना शिकणे.
२.मराठी कथालेखन परंपरेच्या आधारे मराठी साहित्यलेखन परंपरा शिक्षणे.
३.मराठीतील महत्त्वपूर्ण काथाकारांच्या लेखनातील मध्यवर्ती सूत्र शिकणे.
४.कथालेखनप्रक्रिया आणि विवेचनाची सूत्रे आशयाविष्काराच्या दृष्टीने शिकणे.

Course Outcomes:
On completion of the course, student will be able to–

Design
१. विद्यार्थी कथेच्या माध्यमातून साहित्यलेखन करू शकतील.
२. विद्यार्थी मराठी कथालेखन परंपरेचा अन्वयार्थ लावण्यास शिकतील.

३. प्रत्यक्ष कथालेखन करतील.

४. विद्यार्थ्यांच्या साहित्य (कथा) विश्लेषणाच्या कक्षा रूंदावतील.

Apply linguistic theory

१. विद्यार्थी कथेतील वातावरण, प्रदेश या अनुषंगाने भाषेतील बदल जोखू शकतील.

२. साहित्याची चिकित्सा भाषा आणि बोलींच्या आधारे करण्यास शिकतील.

Course Content

Unit 1	आधुनिक मराठी कथा	lectures
	१. साहित्यप्रकार या संकल्पनेचा परिचय २. *कथा* : एक साहित्यप्रकार ३. मराठी कथालेखन परंपरा-निवडक कथाकारांच्या अनुषंगाने ४. मराठी कथालेखनाची वैशिष्ट्यपूर्ण ओळख	०५
Unit 2	आधुनिक मराठी कथा	Lectures
	परिदृश्यः स्वातंत्र्योत्तर मराठी कथा – संपा. निशिकांत ठकार १. सापळा – अण्णाभाऊ साठे २. बिटाकाका – व्यंकटेश माडगूळकर ३. माझ्या बापाची पेंड – द. मा. मिरासदार ४. खुदा हाफिज – हमीद दलवाई ५. पुत्रवती भव – जयंत नारळीकर ६. लाल चिखल – भास्कर चंदनशिव	२०
Unit 3	आधुनिक मराठी कथा	lectures
	१. अभ्यासक्रमासाठी नक्की केलेल्या कथालेखनांचा आशय आणि आविष्कारविशेष २. कथालेखन आणि कथाविश्लेषण या अनुषंगाने विद्यार्थ्यांकडून तयारी करून घेणे.	०५

संदर्भ ग्रंथः

१. परिदृश्यः स्वातंत्र्योत्तर मराठी कथा – संपा. निशिकांत ठकार

२. कथाः संकल्पना आणि समीक्षा – सुधा जोशी

३. मराठी कथाः उगम आणि विकास – इंदुमती शेवडे

४. मराठी कथाः रूप आणि परिसर – म. द. हातकणंगलेकर

५. प्रदक्षिणाः खंड १ आणि २ – संपा. अनिरुद्ध कुलकर्णी

Progressive Education Society's
Modern College of Arts, Science and Commerce,
Shivajinagar, Pune - 5
First Year of B.A.
(2023 Course under NEP 2020)
Major Mandatory (Paper 2)
प्रथम सत्र

Course Code : 23ArMarU1102 **Course Name : भाषिक विनिमय**
Teaching Scheme: TH: 02 Hours/Week **Credit 02**
Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Prerequisite Courses:
बारावीची परीक्षा उत्तीर्ण होणे अपेक्षित.

Course Objectives:
To Study
१. भाषिक विनिमयाची तत्त्वे उलगडणे.
२. मराठी व्याकरण व लेखन विषयक नियमांचे उपयोजन करणे.
३. विविध व्यवसाय व कार्यक्षेत्रातील शब्दसंग्रहांचा परिचय घडवणे.
४. भाषिक उपयोजनाचे वैविध्य सोदाहरण स्पष्ट करणे.

To learn
१. भाषिक विनिमयाच्या विविध पद्धती शिकणे.
२. भाषिक विनिमयाची कौशल्ये शिकणे.

Course Outcomes:
On completion of the course, student will be able to–
Design
१. कुटुंब- संस्था, नातीगोती, सामाजिक स्थळ-भेद यानुसार शब्द वापर करण्यास शिकतील.
२. योग्य, अचूक म्हणी-वाक्यप्रचार यांचा वापर कसा होतो याचे आकलन होईल.
३. भाषेच्या निवेदन पद्धतीची विविध अंगे लक्षात घेऊन त्यानुसार भाषेचा वैविध्यपूर्ण वापर करता येईल.

Course Content

Unit 1	भाषिक विनिमय	Lectures
	भाषा सामाजिक अभिसरण आणि मराठीचा शब्दसंग्रह	१०

	१. शब्दसमूहासाठी एक शब्द २. इंग्रजी शब्दांना मराठी प्रतिशब्द ३. मराठी शब्दांसाठी वापरले जाणारे इंग्रजी पर्याय शब्द ४. घर आणि कुटुंब संस्था यांच्याशी निगडित असणारे म्हणी किंवा वाक्प्रयोग	
Unit 2	भाषिक विनिमय	Lectures
	विविध जीवनक्षेत्रातील भाषेचे उपयोजन १. व्यवसाय परत्वे भाषेची वेगवेगळी रूपे आणि त्याचे संकलन २. विविध व्यवसाय क्षेत्रातील कारागिराने मराठी भाषेत घातलेली भर ३. जीवनातील आधुनिकतेबरोबर विविध जीवनक्षेत्रात मराठी भाषेत प्रविष्ट होणाऱ्या शब्द व वाकप्रयोगांची सूची ४. जीवनातील बदलांबरोबर विविध जीवनक्षेत्रातील भाषिक उपाययोजनातून बाजूला पडणारे शब्द व वाक्यप्रयोग यांची सूची	१०
Unit 3	भाषिक विनिमय	Lectures
	भाषेची निवेदनपरता स्वरूप आणि प्रकार १. निवेदन पद्धतीतील विविध घटकांचा वापर करण्याचा सराव २. भाषा व्यवहारात संप्रेषणाच्या गरजेनुसार निवेदनाचे भाषण-संभाषण पत्रलेखन, रोजनिशी, कीर्तन, प्रवचन, जाहिरात, बातमी किंवा वृत्तांत कथन असे अनेक आकृतीबंध अस्तित्वात असतात. त्यांची रचनारूपे अवगत करणे . ३. भाषेच्या निवेदन पद्धतीत म्हणी, वाक्यप्रयोग, घोषवाक्य, सुभाषिते, पद्यावतरणे या माध्यमांचा किंवा तंत्रांचा वापर कसा करतात, त्याचा सराव ४. भाषिक संज्ञापन व्यापारातील निवेदनाची विविध भाषिक कौशल्य	१०

	५.भाषा व्याकरण व लेखन विषयक नियम अ. वाक्यरचनेच्या नियमानुसार विविध प्रकारच्या वाक्यरचना निर्मिती आ. मराठी भाषेच्या शब्दसंग्रहाचे स्वरूप इ. प्रचलित लेखन विषयक नियमांनुसार शब्दांचे लेखन ई. प्रचलित लेखनविषयक नियमानुसार विरामचिन्हांचा वापर	

संदर्भ ग्रंथः

१. भाषा आणि संस्कृती – ना. गो. कालेलकर
२. निवडक भाषा आणि जीवन – कल्याण काळे (संपा.)
३. माध्यमाः भाषा आणि भाषाव्यवहार – अशोक केळकर
४. वैखरी – अशोक केळकर
५. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन – राजन गवस आणि इतर
६. भाषाव्यवहार व भाषाशिक्षण – सुरेंद्र ग्रामोपाध्ये (संपा.)
७. संवादशास्त्र – श्रीपाद जोशी
८. सृजनात्मक लेखन – आनंद पाटील
९. भाषाःअंतःसूत्र आणि भाषाव्यवहार – मु. ग. पानसे (संपा.)
१०.भाषाः स्वरूप आणि कार्य- सुमन बेलवलकर
११.भाषाविवेक – मंगेश राजाध्यक्ष
१२.भाषाः स्वरूप, सामर्थ्य आणि सौंदर्य – वामन लेले

Progressive Education Society's
Modern College of Arts, Science and Commerce,
Shivajinagar, Pune - 5

First Year of B.A.

(2023 Course under NEP 2020)

OE

(प्रथम सत्र)

Course Code : 23ArMarU1401 **Course Name : मराठी प्रमाण लेखन**

Teaching Scheme: TH: 2 Hours/Week **Credit 02**

Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Prerequisite Courses:

कोणत्याही शाखेतून बारावी उत्तीर्ण विद्यार्थी

Course Objectives:

To Study

१. प्रमाणलेखनाची कल्पना ध्यानात घेणे.

२. मराठी प्रमाणलेखन परंपरेची माहिती तिच्यातील स्थित्यंतरसह घेणे.

३. मराठी प्रमाणलेखन कोणकोणत्या नियमांवर आधारित आहेत, ते नियम अभ्यासणे.

४. मराठी प्रमाणलेखनाची आवश्यकता ध्यानात घेणे.

५. मराठी लेखनव्यवहारामध्ये स्थिर झालेल्या विरामचिन्हांचा अभ्यास करणे.

To learn

१. प्रमाणलेखन नक्की करणारे सूत्र-आणि नियम शिकणे.

२. प्रामाणलेखन ज्या महत्त्वपूर्ण अठरा नियमांनी निश्चित केले गेले आहेत, ते शिकणे.

३. विरामचिन्हांचा अचूक वापर करण्यास शिकणे.

४. मराठी प्रमाणलेखनाची प्रत्यक्ष प्रात्यक्षिके करणे.

Course Outcomes:

On completion of the course, student will be able to–

Design

१. विद्यार्थी मराठीतील लेखननियम शिकेल.

२. विद्यार्थी नव्या लेखननियमांवर आधारित समकालीन मराठी प्रमाणलेखन करण्यास सज्ज होईल.

३. प्रत्यक्षलेखनाचा आणि त्यातील त्रुटींचा परिचय होईल.

४. अचूक लेखनातून मराठी भाषा आणि साहित्यासंबंधी रूची निर्माण होईल.

Apply linguistic theory

१. विद्यार्थी लेखनविषयक नेमक्या ज्ञानामुळे भाषेतील बदल जोखू शकतील.
२. साहित्याची चिकित्सा भाषा आणि बोलींच्या आधारे करताना मदत होईल.
३. प्रमाणलेखनाच्या प्रशिक्षणाने वाचन-लेखनप्रक्रियेतील भाषिक भान विस्तारेल.
४. मराठी साहित्य, भाषा व्यवहारातील आकलन दृढ होईल.

Course Content

Unit 1	मराठी प्रमाणलेखन	lectures
	१. भाषा: संकल्पना आणि स्वरूप २. भाषा आणि लिपी ३. लेखन-वाचनप्रक्रिया ४. प्रमाणलेखन: संकल्पना आणि स्थित्यंतरे	०५
Unit 2	मराठी प्रमाणलेखन	lectures
	१. मराठी प्रमाणलेखनविषयक नियम २. मराठी वर्णमाला ३. जोडाक्षरांचा नियम आणि अपवाद ४. अनुस्वाराचे नियम आणि अपवाद	१०
Unit 3	मराठी प्रमाणलेखन	Lectures
	१. मराठीतील सामान्यरूपांचे नियम २. प्रमाणलेखनाचे अन्य महत्त्वपूर्ण नियम ३. विरामचिन्हांचा परिचय आणि वापर ४. ऱ्हस्व आणि दीर्घ लेखनाचे नियम आणि अपवाद	१०
Unit 3	मराठी प्रमाणलेखन	lectures
	१. नित्योपयोगी शब्दांचे लेखन २. हमखास चूकणारे शब्द ३. विद्यार्थ्यांकडून विविध माध्यमातून प्रमाणलेखनाचे सराव करून घेणे.	०५

संदर्भ ग्रंथ:

१. मराठी शुद्धलेखन प्रदीप – मो. रा. वाळिंबे
२. मराठी भाषा आणि शुद्धलेखन- सत्त्वशीला सामंत
३. मराठी शुद्धलेखन – अरुण फडके
४. मराठी लेखन कोश- अरुण फडके
५. शुद्धलेखन विवेक – द. न. गोखले

१.

Progressive Education Society's

Modern College of Arts, Science and Commerce,

Shivajinagar, Pune - 5

First Year of B.A.

(2023 Course under NEP 2020)

SEC

प्रथम सत्र

Course Code : 23ArMarU1601 Course Name : प्रसारमाध्यम आणि समाज माध्यमाचे प्रकार

Teaching Scheme: TH: 2 Hours/Week **Credit 02**

Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Prerequisite Courses:

बारावीची परीक्षा उत्तीर्ण झालेला विद्यार्थी

Course Objectives:

To Study

१. प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांची कल्पना स्पष्ट होणे.

२. प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांच्या स्वरूपाचे ज्ञान होणे.

३. आजच्या एकूण सामाजिक-राजकीय व्यवहारातील प्रसारमाध्यमांचे आणि समाजमाध्यमांचे स्थान स्पष्ट करणे.

४. प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांच्या गुण-मर्यादांची चर्चा करणे.

To learn

१. प्रसारमाध्यमांचा व्यवहार आणि प्रकार अभ्यासणे.

२. समाजमाध्यमांचा व्यवहार आणि प्रकार अभ्यासणे.

३. प्रसार आणि समाजमाध्यमांचे एकूण समाजव्यवहारातील स्थान शिकणे.

Course Outcomes:

On completion of the course, student will be able to–

Design

१. प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांचे ज्ञान होईल.
२. प्रसार आणि समाजमाध्यमांचा अंतर्बाह्य परिचय होईल.
३. समाजव्यवहारातील प्रसारमाध्यमांचे आणि समाजमाध्यमांच्या स्थानांची चर्चा आणि मीमांसा होईल.
४. या दोन्ही माध्यमांच्या गुण-दोषांची चर्चा एकुणात विद्यार्थ्यांमध्ये सजगता निर्माण करेल.

Course Content

Unit 1	प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांचे प्रकार	lectures
	१. माध्यमेः स्वरूप आणि तत्त्वे २. प्रसारमाध्यमः स्वरूप आणि प्रकार ३. समाजमाध्यमः स्वरूप आणि प्रकार	१०
Unit 2	प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांचे प्रकार	lectures
	१. प्रसारमाध्यमः अ. मुद्रितः बातमी, विविधप्रकारचे लेख, मुलाखती, जाहिराती, संपादन आ. श्राव्यः उद्घोषणा, निवेदन, बातमी, मुलाखती, जाहिराती, सूत्रसंचालन इ. दृक-श्राव्यः निवेदन, बातमी, मुलाखती, जाहिराती, सूत्रसंचालन २. प्रसारमाध्यमांच्या आविष्काराचे विशेष	१०
Unit 3	प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांचे प्रकार	lectures
	१. तंत्रज्ञानाचा विकास आणि समाजमाध्यमांचा उदय २. समाजमाध्यमांने घडविलेली प्रसारमाध्यमातील क्रांती ३. समाजमाध्यमांचे बलस्थान आणि मर्यादा ४. ठळक समाजमाध्यमे अ. फेसबुक आ. ब्लॉग इ. व्टीटर ई. इन्स्टाग्राम उ. युट्यूब ऊ. कोरा	१०

	ए. लिंकडिन ५. समाजमाध्यमांच्या आविष्काराचे विशेष	

संदर्भ ग्रंथः

१. पत्र आणि पत्रकारिता – स. मा. गर्गे
२. संवादशास्त्र – श्रीपाद जोशी
३. व्यावसायिक पत्रलेखन आणि अहवाललेखन- श्री. ग. बापट
४. बातमीदारी – सुनील माळी
५. दूरदर्शनासाठी लेखन – केशव केळकर

द्वितीय सत्र

Progressive Education Society's

Modern College of Arts, Science and Commerce,
Shivajinagar, Pune - 5
First Year of B.A.
(2023 Course under NEP 2020)
Major Paper 3
द्वितीय सत्र
Course Code : 23ArMarU2101
Course Name : आधुनिक मराठी एकांकिका

Teaching Scheme: TH: 2 Hours/Week **Credit 02**

Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Course Objectives:

To Study

१. *एकांकिका* या नाटकप्रकाराचा अभ्यास करणे.
२. मराठी नाट्य आणि एकांकिका लेखन परंपरेचा अभ्यास करणे.
३. मराठीतील निवडक समकालीन नाटककारांच्या प्रातिनिधिक एकांकिकांचा अभ्यास करणे.
४. मराठी नाट्यलेखनाचे वळण अभ्यासणे.
५. अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेल्या वैविध्यपूर्ण एकांकिकांच्या सहाय्याने मराठी एकांकिकांची स्थानिश्चिती करणे.

To learn

१. एकांकिका या प्रकारलेखनाधारे साहित्यप्रकार शिकणे.
२.मराठी एकांकिका लेखनपरंपरेच्या आधारे मराठी नाट्यलेखन परंपरा शिक्षणे.
३.मराठीतील महत्त्वपूर्ण नाटककारांच्या लेखनातील मध्यवर्ती सूत्र शिकणे.

Course Outcomes:

On completion of the course, student will be able to–

Design

१. एकांकिकांच्या माध्यमातून विद्यार्थी साहित्यलेखन करू शकतील.
२. विद्यार्थी मराठी नाटकलेखन परंपरेचा अन्वयार्थ लावण्यास शिकतील.
३. प्रत्यक्ष नाट्य-एकांकिका लेखन करतील.
४. विद्यार्थ्यांच्या साहित्य (नाटक-एकांकिका) विश्लेषणाच्या कक्षा रूंदावतील.
५. आधुनिक मराठी भाषा आणि साहित्यासंबंधी रूची निर्माण होईल.

Apply linguistic theory

१. विद्यार्थी एकांकिकेतील पात्र, वातावरण, प्रदेश या अनुषंगाने जीवन आणि भाषाव्यवहारातील बदल जोखू शकतील.

२. साहित्याची चिकित्सा भाषा आणि बोलींच्या आधारे करण्यास शिकतील.
३. लिंग, वय आणि सामाजिक परिस्थिती यांचा साहित्य आणि पर्यायाने सामाजिक रचनाव्यवहारांवर होणारे बदल समजून घेण्यास शिकतील.
४. विद्यार्थ्यास स्थूलपणे मराठी साहित्य, मराठी भाषा आणि मराठी संस्कृती यांचा क्रमशः परिचय आणि आकलन होईल.

Course Content

Unit 1	आधुनिक मराठी एकांकिका	lectures
	१. नाटक या साहित्यप्रकाराचा परिचय २. एकांकिका सहित नाटकप्रकारांचा परिचय ३. मराठी एकांकिका लेखन परंपरा-निवडक नाटककारांच्या अनुषंगाने ४. मराठी एकांकिका लेखनाची वैशिष्ट्यपूर्ण ओळख	०५
Unit 2	आधुनिक मराठी एकांकिका	lectures
	विठ्ठल तो आला आला – पु. ल. देशपांडे (संदर्भः पुलकित साहित्य, पु.ल. देशपांडे, कॉन्टिनेंटल प्रकाशन, पुणे, २०१९) नाट्यलेखकाच्या परिचय आणि विद्यार्थ्यांच्या सहभागाने एकाकिंका वाचन	१०
Unit 3	आधुनिक मराठी एकांकिका	lectures
	हंडाभर चांदण्या – दत्ता पाटील, नाशिक रंगभूमी प्रयोग परिनिरीक्षण योग्यता प्रमाणपत्र, अप्रकाशित २०१६. नाट्यलेखकाच्या परिचय आणि विद्यार्थ्यांच्या सहभागाने एकाकिंका वाचन	१०
Unit 4	आधुनिक मराठी एकांकिका	lectures
	१.अभ्यासक्रमास नक्की केलेल्या एकांकिकांचा आशय आणि आविष्कार विशेष २. एकाकिंका लेखन आणि विवेचन/विश्लेषण विद्यार्थ्यांकडून करवून घेणे.	०५

संदर्भ ग्रंथः

१. एकांकिका वाटचालः भिडे श्री. र. व इतर (संपा.) सोमय्या पब्लिकेशन, मुंबई, १९६९.
२. निवडक मराठी एकांकिकाः जोशी सुधा (संपा.), साहित्य अकादमी, दिल्ली, १९८३.
३. सर्वोत्कृष्ठ मराठी एकांकिकाः परांजपे प्रभाकर नारायण, सुपर्ण प्रकाशन, पुणे, १९४४.
४. मराठी एकांकिका-तंत्र व विकासः भिडे श्री. रं., सुपर्ण प्रकाशन, पुणे.
५. एकांकिका विचार आणि सर्वोत्तम एकांकिकाः पवार जयंत व इतर, नेहरू सेंटर प्रकाशन, मुंबई, १९९३.
६. उत्तमोत्तम एकांकिका पुरुषोत्तमच्याः सबनीस मिलिंद प्रभाकर, खंड १ व २, महाराष्ट्रीय कलोपासक, पुणे, २०१४.
७. निवडक एकांकिकाः भगत दत्ता, अभय प्रकाशन, नांदेड, १९९६.
८. यशप्राप्त १६ एकांकिकाः मसुरकर प्रमोद गोविंद, मित्रसमाज प्रकाशन, गोवा, २०१२.
९. समग्र एकांकिका भाग १ व २ – तेंडुलकर विजय, पॉप्युलर प्रकाशन, मुंबई, २००४.

१०.मराठी एकांकिका-एक अभ्यासः वीर रामचंद्र गणपती, पीएच.डी. प्रबंध, अप्रकाशित, मार्गदर्शकः मु.श्री.कानडे, सा.फु.पुणे विद्यापीठ, पुणे, १९७९.
११.११.मराठी एकांकिकेचे स्वरूप व वाटचाल (१९८० ते २०१०)- देवगिरी अर्जना, मार्गदर्शक बाळकृष्ण लळित, सा. फु. पुणे विद्यापीठ, पुणे, २०१८.

Progressive Education Society's
Modern College of Arts, Science and Commerce,
Shivajinagar, Pune - 5
First Year of B.A.
(2023 Course under NEP 2020)

द्वितीय सत्र

Course Code : 23ArMarU2102 Course Name : मराठी भाषेचा सर्जनशील वापर

Teaching Scheme: TH: 2 Hours/Week **Credit 02**
Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Prerequisite Courses:
बारावी उत्तीर्ण विद्यार्थी

Course Objectives:
To Study
१. भाषा विनिमयासोबत भाषावापराचे ज्ञान देणे.
२. भाषेच्या सर्जनशीलतेचे स्वरूप स्पष्ट करणे.
३. भाषेच्या सर्जनशीलतेचे विविध प्रकार स्पष्ट करणे.

To learn
१. भाषावापराच्या माध्यमांचे स्वरूप शिकणे.

२. दैनंदिन व्यवहारात भाषा वापराच्या कोणकोणत्या पद्धती आहेत त्यांचा परिचय करून घेणे.
३. भाषेच्या सर्जनशीलतेचे व्यवहारातील स्वरूप ध्यानात घेणे.

Course Outcomes:
On completion of the course, student will be able to–

Design
१. भाषा विनिमयासोबत भाषावापराचे ज्ञान होईल.
२. भाषेच्या सर्जनशीलतेचे स्वरूप कळेल.
३. भाषेच्या सर्जनशीलतेच्या विविध प्रकारांचे ज्ञान होईल.
४. दैनंदिन व्यवहारात सर्जनशील स्वरूपात भाषा वापराच्या माध्यमांचा परिचय आणि वापरतंत्र कळेल.

Course Content

Unit 1	मराठी भाषेचा सर्जनशील वापर	lectures
	१. मराठी भाषेचा सर्जनशील वापर २. सर्जनशील लेखनाचे स्वरूप ३. सर्जनशील लेखन आणि व्यावहारिक लेखन	१०
Unit 2	मराठी भाषेचा सर्जनशील वापर	lectures
	१. अभिव्यक्तीचे मूलभूत प्रकार २. कथन पद्धती आणि भाषा. ३. अभिव्यक्ती प्रकारातील विविध घटकांचा शोध	१०
Unit 3	मराठी भाषेचा सर्जनशील वापर	lectures
	१. कथानकांचे विविध प्रकार २. नाट्य निर्मितीच्या विविधता ३. कविता सर्जनशील लेखन करताना आलेल्या अडचणींवर उपाय	१०

संदर्भ ग्रंथः

१. भाषा आणि संस्कृती – ना. गो. कालेलकर
२. निवडक भाषा आणि जीवन – कल्याण काळे (संपा.)
३. माध्यमाः भाषा आणि भाषाव्यवहार – अशोक केळकर
४. वैखरी – अशोक केळकर
५. भाषिक सर्जन आणि उपयोजन – राजन गवस आणि इतर
६. भाषाव्यवहार व भाषाशिक्षण – सुरेंद्र ग्रामोपाध्ये (संपा.)
७. संवादशास्त्र – श्रीपाद जोशी
८. सृजनात्मक लेखन – आनंद पाटील
९. भाषाःअंतःसूत्र आणि भाषाव्यवहार – मु. ग. पानसे (संपा.)
१०. भाषाः स्वरूप आणि कार्य- सुमन बेलवलकर
११. भाषाविवेक – मंगेश राजाध्यक्ष
१२. भाषाः स्वरूप, सामर्थ्य आणि सौंदर्य – वामन लेले

Progressive Education Society's
Modern College of Arts, Science and Commerce,
Shivajinagar, Pune - 5
First Year of B.A.
(2023 Course under NEP 2020)
OE
(द्वितीय सत्र)

Course Code : 23ArMarU2401 **Course Name : मुद्रितशोधन**
Teaching Scheme: TH: 2 Hours/Week **Credit 02**
Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Prerequisite Courses:
कोणत्याही शाखेतून बारावी उत्तीर्ण विद्यार्थी

Course Objectives:
To Study
१. मुद्रितशोधनाची कल्पना ध्यानात घेणे.
२. मराठीतील मुद्रितशोधन परंपरेची माहिती तिच्यातील स्थित्यंतरासह घेणे.
३. मराठी प्रमाणलेखनाचे नियम आणि मुद्रितशोधन यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करणे.
४. मराठीतील मुद्रितशोधनाची गरज ध्यानात घेणे.

To learn
१. मुद्रितशोधन नक्की करणारे सूत्र-आणि नियम शिकणे.
२. मुद्रितशोधन नक्की करणारे महत्त्वपूर्ण अठरा नियम शिकणे.

३. विरामचिन्हांचा अचूक वापर करण्यास शिकणे.
४. मराठीतील मुद्रितशोधनाची प्रात्यक्षिक करणे.

Course Outcomes:

On completion of the course, student will be able to–

Design

१. विद्यार्थी मराठीतील लेखननियम शिकेल.
२. विद्यार्थी नव्या लेखननियमांवर आधारित समकालीन मराठी प्रमाणलेखन करण्यास सज्ज होईल.
३. प्रत्यक्षलेखनाचा आणि त्यातील त्रुटींची जाणीव होईल.
४. अचूक लेखनातून मराठी भाषा आणि साहित्यासंबंधी रूची निर्माण होईल.

Apply linguistic theory

१. विद्यार्थी लेखनविषयक नेमक्या ज्ञानामुळे भाषेतील बदल जोखू शकतील.
२. साहित्याची चिकित्सा भाषा आणि बोलींच्या आधारे करताना मदत होईल.
३. मुद्रितशोधनाच्या प्रशिक्षणाने वाचन-लेखनप्रक्रियेतील भाषिक भान विस्तारेल.
४. मराठी साहित्य, भाषा व्यवहारातील आकलन दृढ होईल.

Course Content

Unit 1	मुद्रितशोधन	lectures
	१. मुद्रितशोधनः कल्पना आणि विचार २. प्रमाणभाषेचे नियम आणि मुद्रितशोधन ३. मुद्रितशोधनः अ. पहिले मुद्रितशोधन आ. अंतिम (मास्टर) मुद्रितशोधन ४. मुद्रणप्रतीचे महत्त्व	१०
Unit 2	मुद्रितशोधन	lectures
	मुद्रितशोधनाचा हेतूः अ. अचूक पडताळा आ. मुद्रणप्रतीची अचूकता इ. मुद्रितशोधनाची पद्धत	०५
Unit 3	मुद्रितशोधन	Lectures
	मुद्रितशोधनः तत्त्व आणि पथ्ये अ. वेळापत्रक करणे आणि वेळापत्रक पाळणे	१०

	आ. मजकुरातील चुका, कॉपीहोल्डिंगचे महत्त्व, इ. शब्दांचे विभाजन ई. पानांचे मथळे आणि पृष्ठक्रमांक उ. मजकूर पानात बसवणे ऊ. चित्रे, आकृत्याः चित्रांची जागा, चित्रांचे स्थान, चित्रांची तपासणी ऋ. मुद्रितशोधनातील दुरुस्ती, दुबार दुरुस्त्यांतील प्रुफे हाताळतानाची पथ्ये ऌ. मजकुरातील बदल दाखविण्यासाठीः काढून टाकणे, जोडणे, जागा टाकणे, नवीन परिच्छेद, पोटात घेणे, जागेविषयी सूचना ऍ. सरकलेला टाइप ऐ. अलाइन करणे ए. जागा बदलणे ऐ. सुधारण्याची खूण रद्द करणे ऑ. मुद्राक्षरविषयक खुणा ऒ. विरामचिन्हे ओ. सूचीचे मुद्रितशोधन औ. सुरुवातीची पानेः १. अनुक्रमणिकेतील पृष्ठक्रमांक २. अनुक्रमणिकेतील इतर तपशील ३. इतर अनुक्रम ४. सूचीतील पृष्ठक्रमांक	
Unit 3	मुद्रितशोधन	Lectures
	१.मुद्रितशोधनाच्या नियम आणि खुणाधारे मराठी वाक्यरचना दुरुस्ती २.प्रात्याक्षिक म्हणून विविध उताऱ्यांचे प्रत्यक्ष मुद्रितशोधन	०५

संदर्भ ग्रंथः

१. मराठी शुद्धलेखन प्रदीप – मो. रा. वाळिंबे

२. मराठी भाषा आणि शुद्धलेखन- सत्त्वशीला सामंत

३. मराठी शुद्धलेखन – अरुण फडके
४. मराठी लेखन कोश- अरुण फडके
५. शुद्धलेखन विवेक – द. न. गोखले
६. पॉप्युलर रीतिपुस्तक – रामदास भटकळ/ मृदुला जोशी

Progressive Education Society's
Modern College of Arts, Science and Commerce,
Shivajinagar, Pune - 5
First Year of B.A.
(2023 Course under NEP 2020)

(द्वितीय सत्र)

Course Code : 23ArMarU2601 **Course Name : प्रसारमाध्यम आणि समाज माध्यमासाठी लेखन**

Teaching Scheme: TH: 2 Hours/Week **Credit 02**

Examination Scheme: CIA : 20 Marks **End-Sem : 30 Marks**

Prerequisite Courses:
बारावी परीक्षा उत्तीर्ण होणे अपेक्षित.

Course Objectives:
To Study
१. प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांसाठी अपेक्षित लेखनाचे तंत्र समजावून घेणे.

२. प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांसाठी अपेक्षित लेखनाचे ज्ञान करून घेणे.
३. प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांसाठी लेखन करण्याची क्षमता विकसित करणे.
४. प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांसाठी लेखन करण्याची क्षमता विकसित करणे.

To learn
१. प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमातील फरक आणि स्वरूप ध्यानात घेणे.
२. माध्यमासाठीचे लेखनस्वरूप ध्यानात घेणे.
३. माध्यमासाठीचे लेखनस्वरूपातील तंत्र ध्यानात घेणे.

Course Outcomes:
On completion of the course, student will be able to–

Design
१. वैविध्यपूर्ण माध्यमांचा परिचय होईल.
२. प्रसारमाध्यमासाठी अपेक्षित लेखनस्वरूप ध्यानात येईल आणि प्रत्यक्षलेखन तंत्रही शिकतील.
३. समाजमाध्यमासाठी अपेक्षित लेखनस्वरूप ध्यानात येईल आणि प्रत्यक्षलेखन तंत्रही शिकतील.

Course Content

Unit 1	प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांसाठी लेखन	lectures
	१. माध्यमांसाठी लेखन २. प्रसारमाध्यमांसाठी लेखनः माध्यमांची वैशिष्ट्ये, परस्परपूरकत्व, प्रत्येक माध्यमातील भाषेचे उपयोजन ३. समाजमाध्यमासांठी लेखनः माध्यमांची वैशिष्ट्ये, परस्परपूरकत्व, प्रत्येक माध्यमातील भाषेचे उपयोजन	१०
Unit 2	प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांसाठी लेखन	lectures
	प्रसारमाध्यमासाठी लेखनः १. मुद्रित माध्यमांसाठी लेखनः बातमी, विविधप्रकारचे लेख, मुलाखती, जाहिराती, संपादन इ. २. श्राव्य माध्यमांसाठी लेखनः उद्घोषणा, निवेदन, बातमी, मुलाखती, जाहिराती, सूत्रसंचालन इ. ३. दृकश्राव्य माध्यमांसाठी लेखनः निवेदन, बातमी, मुलाखती, जाहिराती, सूत्रसंचालन	१०
Unit 3	प्रसारमाध्यम आणि समाजमाध्यमांसाठी लेखन	lectures

	समाजमाध्यमांसाठी लेखनः १. अनुदिनी (ब्लॉग लेखन) २. फेसबुकवरील लेखन ३. ट्वीटरसाठी ट्वीटलेखन प्रात्यक्षिकः १. समूहाने नमुना अंक काढणे २. एखादी बातमी, जाहिरातलेखन, परीक्षणलेखन विद्यार्थ्यांकडून लिहून घेणे. ३. दृक, दृक-श्राव्य माध्यमांसाठी विद्यार्थ्यांकडून लेखन करून घेणे.	१०

संदर्भ ग्रंथः

१. दूरदर्शनसाठी लेखन – केशव केळकर
२. पत्र आणि पत्रकारिता – स. मा. गर्गे
३. भाषाव्यवहार आणि भाषाशिक्षण – सुरेंद्र ग्रामोपाध्ये
४. संवादशास्त्र – श्रीपाद जोशी
५. सृजनात्मक लेखन – आनंद पाटील
६. अंतःसूत्र आणि भाषाव्यवहार – मु. ग. पानसे
७. भाषा, मातृभाषा व परिभाषाः रा. सो. सराफ